UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Profertur alter locus ejusdem auctoris in eandem sententiam. Corruptus apud Ivonem; hic autem explicatus & illustratus. De Palæstina addicta Hierosolymitano Episcopo. Synodus Ephesina se gessit ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Visual Library

Conc. Afric. c. 35. *litera mittantur ad fratres & Coëpiſcopos noſtros, & maximè ad ſedem apoſtolicam, in qua præſidet memoratus venerabilis frater & collega noſter Anaſtaſius; quò noverit* (ſcilicet Romanus Pontifex) *habere Africam magnam neceſſitatem, propter Eccleſiæ pacem & utilitatem, ut & ipſi Donatiſtæ, quicunque Clerici correcto conſilio ad catholicam unitatem tranſire voluerint, in ſuis honoribus ſuſcipiantur.* Quod à ſe peti aiunt; non ut Concilium, quod in tranſmarinis partibus de hac re factum eſt, diſſolvatur; ſed ut illud maneat circa eos qui ſic tranſire ad catholicam volunt, *ut nulla per eos unitatis compenſatio procuretur;* illi verò tantùm in honoribus ſuſcipiantur, per quos catholicæ unitati conſuletur. Vnde colligitur apertè Africanos in gratiam unius tantùm perſonæ ſolvi Concilij prohibitionem noluiſſe, niſi adeſſet *compenſatio* publicæ utilitatis, id eſt, unitatis eccleſiaſticæ, quam correctione ſua omnino perficerent, vel manifeſtè juvarent. Illam veniæ concedendæ cauſſam, compenſationem unitatis vocat Carthaginenſe Concilium, eadem voce qua uſus eſt Auguſtinus in loco laudato §. ſuperiori.

VIII. Diſpenſatio hujus generis, quæ temperato canonum ſummo jure, concordiæ publicæ conſulit, commendatur à ſancto Cyrillo Alexandrino, iis locis quos Ivo & Gratianus retulerunt; ſed quorum verus ſenſus nondum eſt ſatis accuratè expenſus. (Ivo in Præfatione Decreti.) Ioannes Antiochenus Patriarcha, fautor Neſtorij potiùs quàm ejus hæreſeos, magnas turbas excitavit in Concilio Epheſino; cujus ſententia à communione Eccleſiæ excluſus eſt, & ab omni ſacerdotali functione ſuſpenſus. Tandem juſſu Theodoſij Imperatoris damnationi Neſtorij ſubſcripſit, & à Cyrillo in communionem ſuſceptus eſt. Quidam verò in Eccleſia Antiochena, qui Neſtorio faverant, Ioannis communionem non deſeruerunt poſt pacem cum Cyrillo conſtitutam, nec etiam à Ioanne ad ejurandam conceptis verbis hæreſim Neſtorij adacti ſunt. A quo Ioannes conſultò abſtinuerat, ut paci Eccleſiæ conſuleret, & ſuſpectorum famæ; non verò ut detrimentum aliquod veræ fidei inferret. Qua de re certiorem fecit Cyrillum per Diaconos ſuos Caſſium & Ammonium; quibus dedit in mandatis ut modum aperirent quem ſecutus fuerat in moderando & diſpenſando negotio ad Eccleſiarum utilitatem. Quod ille οἰκονομίαν appellat. Ioannis conſilium Maximo Antiocheno Diacono diſplicuit; ideóque à Patriarchæ ſui communione ſibi abſtinendum eſſe duxit. Cyrillus monet Maximum ut inquirat an illi qui nuper Neſtorio favebant, eandem ſententiam apertè profiteantur, (quo caſu repudianda erit eorum communio) an verò cum ceteris Chriſtianis conveniant, & factis ipſis erroris ſui pœnitentiam teſtentur, etſi palam fateri illos pudeat. Quo caſu & Ioannis & reſipiſcentium communionem amplectendam docet, *diſpenſationis cauſſa*, οἰκονομίας ἕνεκα μὴ ἀκριβολογούμενοι. *Res enim*, inquit, *multâ diſpenſatione indiget.* Quare diſpenſatio illa cujus meminit Cyrillus, ad reſarciendam pacem eccleſiaſticam pertinet; non ad utilitatem privatam.

Ioann. in ep. ad Cyrillum, edita nuper è MS. Codice Regio: [illegible]

Cyrillus in ep. ad Maximum: οἰκονομίας γὰρ δεῖται τὰ πράγματα πολλῆς.

IX. Profertur alter Cyrilli locus ex epiſtola ad Gennadium, cujus ſpecies nondum eſt ſatis perſpecta; cùm nec verba ipſa ſanam interpretationem receperint apud Ivonem. Æliæ, id eſt, Hieroſolymorum Epiſcopus quartum quidem dignitatis locum canone ſeptimo Nicænæ Synodi obtinuerat; ſed jus metropoliticum in Palæſtinam Epiſcopo Cæſareæ ſervatum fuerat. Iuvenalis Hieroſolymorum Epiſcopus jus patriarchicum in tres Palæſtinas ab Eccleſia Antiochena diſtrahendas tentavit Epheſinæ Synodi judicio ſuæ ſedi arrogare; ſed repulſam paſſus eſt. Theodoſij tamen reſcripto Palæſtinarum, Phœniciæ, & Arabiæ adminiſtratio illi concredita eſt; ut patet ex Concilio Chalcedonenſi, cujus Decreto concordia Patriarchæ Antiocheni & Hieroſolymitani firmata eſt. Proclus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, & Cyrillus Alexandrinus, reſcripto Theodoſij conſenſum ſuum præbuerant, & Hieroſolymorum Epiſcopum in communionem ſuam ſub Archiepiſcopi nomine & Palæſtinarum adminiſtratoris ſuſceperant. Hoc graviſſimè tulit Gennadius Preſbyter & Archimandrita, ob violatum canonem ſeptimum Nicænum; ideóque à Procli communione abſtinebat. Sed Cyrillus prudenter docet ſæpe deflectendum [1] à tenore regularum *diſpenſationis causâ*, & ut evenire ſolet periclitantibus in mari, qui jacturam faciunt aliquarum mercium, ut reliquæ ſerventur, [2] aliqua diſſimulanda, ubi ſummum jus locum habere non poteſt, ne omnium rerum diſpendium ſubſequatur. Nullum jus Æliæ Epiſcopo in Paleſtinas ex Canonibus competere, ſed effræni ejus deſiderio hoc indultum. Quare repudiandam non eſſe Procli communionem, *quia diſpenſationis modus nulli ſapientium diſplicuit.* Prudentiæ hujus οἰκονομικῆς uſum à Synodo Epheſina uſurpatum oſtendit idem Cyrillus in epiſtola ad Proclum Conſtantinopolitanum. Etenim poſt recitatas in Concilio excerptas è libris Theodori Mopſueſteni Epi-

Apud Ivonem in Præfatione: *Helienſium Egumenum* dicitur, qui reddi debuit, *Ælienſium Præfectus* ſeu *Epiſcopus.* Αἰλιέων πόλις dicitur civitas Hieroſolymorum in Conſtitutione Marciani quæ extat in 3. P. Conc. Chalc. N. ix.

Leo ep. 64. *Sicut etiam de Epheſina Synodo, quæ impium Neſtorium cum dogmate ſuo peremit, Iuvenalis Epiſcopus ad obtinendum Palæſtinæ provinciæ principatum credidit ſe poſſe ſufficere, & inſolentes auſus per commentitia ſcripta firmare. Quod ſanctæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus Epiſcopus meritò perhorreſcens, ſcriptis ſuis mihi quid prædicti cupiditas auſa eſſet indicavit, & ſollicita prece multùm popoſcit ut nulla illicitis conatibus præberetur aſſenſio.*

Cyrillus in ep. ad Gennadium: τοὺς τῆς Αἰλίας ἐπισκόπους, εἰ τῆς ἐκκλησίας [illegible] τῆς Παλαιστίνης ἡγούμενον οὐκ [illegible].
1. αἱ οἰκονομίαι τῶν πραγμάτων [illegible] παραβαίνειν βραχὺ τὸ [illegible]
2. ὥσπερ καὶ ἡμεῖς [illegible]

Cyrillus in ep. ad Proclum CP. [illegible] οἰκονομικῶς [illegible]

[illegible]

ſcopi olim fato functi ſententias, è quibus virus ſuum Neſtorius hauſerat, impietatem quidem hæreticam damnavit ſynodus, eóſque qui ſimilia ſaperent; ſed à nomine Theodori damnando temperavit οἰκονομικῶς, ne plerique viri ejus auctoritate moti, in alia omnia abriperentur, & ab Eccleſia potiùs quàm à Theodoriani nominis communione recederent. *His verò condemnatis*, inquit, *qui ſic ſapiunt, nullam viri* (Theodori) *memoriam fecit* (ſynodus) *diſpenſativè, nec ipſum nominatim anathemati ſubjecit propter diſpenſationem, ne quidam ad exiſtimationem viri reſpicientes, ſeſe ipſos ab Eccleſiis ſepararent. Diſpenſatio verò in his optima res eſt & ſapiens. Si enim adhuc in vivis eſſet, & Neſtorij blaſphemiarum fautor, aut ſuffragari vellet iis quæ ſcripſit ipſe, anathema etiam in propria perſona ſubiiſſet.* Vnde colligit Cyrillus cavendum eſſe, ne ſi Principes, aliquorum Orientalium qui Conſtantinopolim acceſſerant libellis interpellati, edicto ſuo Theodori memoriam damnatum eant, tumultus inde occaſio naſcatur in Oriente: cujus periculum imminere ſcripſerat Ioannes Antiochenus, plurimóſque Theodori memoriam proſcribi nullo modo paſſuros. Quæ fervidis illis aſſertoribus fidei Cyrillus denuntiari cupit, ut à diſſenſionibus excitandis ſpecie pietatis tandem abſtineant. [2] *Poteſt enim etiam iis qui hæc petierunt diſpenſatio rei enarrari; ut quieſcere malint, quàm Eccleſiis ſcandali occaſionem præbere.*

2. [illegible]

Hanc οἰκονομίας rationem ad ipſius quoque dogmatis profeſſionem trahebat Gregorius Nazianzenus. Etenim eos qui palam & apertè Spiritus ſancti divinitatem contra Macedonianos profitebantur, ſi cum æquis hominibus & bene ſentientibus agerent, generoſos eſſe ait; ſi autem cum infirmis, qui hujus veritatis nondum ſunt capaces, ſermonem habeant, non eſſe οἰκονομικοὺς, id eſt providos diſpenſatores docet: εἰ μὲν δὲ γνώμοσιν, ὑψηλοί, εἰ δὲ ταπεινοῖς, οὐκ οἰκονομικοί. Quod ante damnationem hujus hæreſeos à Synodo Conſtantinopolitana decretam à ſapientiſſimo viro ſcriptum fuit: quemadmodum etiam quod in eandem ſententiam in eodem argumento ſcripſit alibi: βέλτιον ὅσω οἰκονομηθῆναι τὴν ἀλήθειαν, μικρὸν εἰξάντων ἡμῶν· ὥσπερ νέφει τινὶ τῷ καιρῷ, ἢ καταλυθῆναι τῷ φανερῷ τοῦ κηρύγματος. *Præſtat enim veritatem diſpenſatione quadam conſervari, ut nubi ſic tempori nobis tantiſper cedentibus, quàm eam apertè prædicando irritam facere.* Similis tamen diſpenſatio feliciter non ceſſit Honorio Pontifici, in cauſſa Monothelitarum; licèt hodie in quæſtione de *Auxiliis gratiæ* prudentiſſimè à ſummis Pontificibus in uſum inducta fuerit.

Greg. Naz. hom. 44.

Idem. ep. XX.

Vide Balazium de vita Marcæ, ſub finem.

X. Sed quàm Cyrillus diſpenſationis æquitatem ceteris commendabat, ſuſcipere renuit in cauſſa Ioannis Chryſoſtomi; qui pulſus erat epiſcopatus dignitate à Theophilo Alexandrino, & à ſynodo habita in ſuburbio Conſtantinopoleos. Hanc dejectionem repudiavit Occidentalis Eccleſia; & quia mortui nomen in diptycha Eccleſiæ non reſtituebant Orientales, ſuam illis communionem denegavit. Tandem Atticus Epiſcopus Conſtantinopolitanus ſeditione populi coactus eſt, de ſententia Imperatoris, Ioannis nomen inter ceteros Epiſcopos vita functos recitare. Quod factum ſuum Cyrillo probare conatur, eò ſcilicet quòd totius orbis pacem hæc diſpenſatio reſtitueret, juſtitiæ utilitatem præponendo. *Et cogitationibus noſtris*, inquit, *ad populi concordiam inclinati*, [2] *canonibus quidem patrum detrimentum nullum afferimus; exactæ autem verborum obſervationi, univerſi orbis pacem præferimus. Non ignoro quidem & B. Paulum, cùm eccleſiaſticas ederet conſtitutiones, ſapienter occaſionibus provida diſpenſatione uſum eſſe.* Cyrillus reſcripſit commoto animo copioſam ſatis epiſtolam, qua inter cetera docet, [3] diſpenſationem tunc eſſe laudandam, cùm rebus quæ utiles ſunt & commodæ detrimentum non affert. Paulum omnibus omnia factum, non ut partem perderet, & ceteros lucrifaceret, ſed ut omnes lucraretur. Equidem regula Cyrilli optima eſt, cùm ex Auguſtino habeamus charitatem non eſſe lædendam diſpenſationibus, ſed potiùs fovendam. Ceterùm in regulæ uſu errabat; præcipuè cùm nullam rationem haberet communionis Occidentalium, quæ hoc pacto redintegrabatur. De iis enim loquitur his verbis, quæ non ſatis accuratè verſa ſunt: *Ne igitur contra teipſum*, inquit ille ad Atticum, *celebres eos qui adverſandi ſtudio diſſidium fecerunt, neque unquam juſtum judicium de illo* (id eſt, Ioanne) *latum ſuſceperunt.* De Romanis & Occidentalibus loquitur, ut antea dixi; quorum pacem deinde promeruit, adnitentibus maximè Africanis. De hac enim contentione intelligenda ſunt Concilij Carthaginenſis verba: *Placuit etiam ut de diſſenſione Romanæ atque Alexandrinæ Eccleſiæ ad ſanctum Papam Innocentium ſcribatur, quò utraque Eccleſia intra ſe pacem, quam præcepit Dominus, teneat.* Eandem namque tollendi diſſidij & reſtituendæ pacis temporibus Cyrilli Alexandrini curam geſſit, quam teſtata fuerat Africana Eccleſia ſuperiori canone, in gratiam Theophili ejus deceſſoris.

Atticus Ep. ad Cyrillum: [illegible]

2. [illegible]

3. Cyrillus ad Atticum: [illegible]

Idem Cyrill.: [illegible]

Collect. Afric. 101.

XI. Porrò quod exemplo Gregorij Nazianzeni